МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національна академія педагогічних наук України
Міжнародна асоціація ректорів педагогічних університетів Європи
Благодійний фонд польсько-українського партнерства

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

Матеріали
Міжнародного форуму
. . .
16 лютого **2023**

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)
М 74

Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)

За загальною редакцією** академіка **В. П. Андрущенка

Редакційна колегія:

Віктор Андрущенко – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова *(голова редакційної колегії);*
Лєшек Корпоровіч – професор Яггелонського університету (Республіка Польща);
Роман Вернидуб – проректор з навчально-методичної роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії*);
Григорій Торбін – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії);*
Павло Горінов – в. о. директора навчально-наукового інституту права УДУ імені Михайла Драгоманова;
Володимир Євтух – декан факультету соціально-політичних наук УДУ імені Михайла Драгоманова;
Юрій Кондратьєв – директор Міждисциплінарного центру складних систем УДУ імені Михайла Драгоманова;
Микола Кириченко – директор Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України;
Лариса Лук'янова – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України;
Наталія Мозгова – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
Тарас Олефіренко – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
Василь Федоришин – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова;
Сергій Русаков – директор навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
Наталія Титова – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
Таміла Новіцька – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74 **Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу** : збірник матеріалів міжнародного форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенка. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02

© Автори статей, 2023
© Редакційна колегія, 2023
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

2. Ткаченко Н. М. Теоретичні і методичні засади формування професійного іміджу майбутніх учителів іноземних мов у педагогічних закладах вищої освіти : дис. … д-ра пед. наук : 13.00.04. Глухів, 2020. 617 с. URL: http://192.168.1.72/handle/123456789/1132

УДК 37:159:9

Ясточкіна І. А.
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

ПЕРША ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ЯК АКТУАЛЬНА НАВИЧКА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Сучасна реальність сповнена подіями, що стрімко змінюються, і психіка людини не встигає вчасно опрацьовувати та переробляти нову інформацію, яка досить часто важлива для виживання. Стресові ситуації характеризується суттєвими фізичними і психічними навантаженнями, різноманітними сильними подразниками, що порушують звичний перебіг життя [2]. Нав'язливі спогади про травматичні події провокують порушення концентрації уваги, що впливає на навчання, спілкування в закладі освіти чи на робочому місці.

Знання про можливості надання першої психологічної допомоги (ППД) та формування навичок її надання покликане допомогти тим, хто потрапив у важку життєву ситуацію. Перша психологічна допомога призначена для людей (як дорослих, так і дітей), які знаходяться в стані дистресу в результаті щойно пережитої або поточної важкої кризової події. Важливою характеристикою першої психологічної допомоги є її простота [1]. Перша психологічна допомога, незважаючи на свою назву, включає не лише психологічну, але й вагому соціальну підтримку [3].

Вітчизняні науковці, які досліджували та впроваджували технологічні аспекти надання першої психологічної допомоги, – С. Богданов, В. Бондаровська, Л. Гридковець, О. Залеська, А. Карачевський, О. Колесніченко, Т. Кульбачка, Я. Мацегора, І. Приходько, О. Романчук, Л. Царенко та ін.

Перша психологічна допомога – «це сукупність заходів загальнолюдської підтримки та практичної психологічної допомоги людям, які зазнали впливу значних стресорів» [5, с. 6].

ППД може надавати не лише професійний психолог, але й людина, яка знайома з правилами надання ППД. В середовищі закладу вищої освіти – учасники освітнього процесу. Згідно зі статтею 52 Закону України «Про вищу освіту», учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти є: наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти; фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах; інші працівники закладів вищої освіти [4].

Відповідно до рекомендацій ВООЗ, надаючи першу психологічну допомогу необхідно дотримуватися таких основних принципів: «повага до безпеки, гідності та прав

людини; адаптація власних дій до культурних традицій; поінформованість про інші заходи реагування на надзвичайну ситуацію; турбота про себе» [2; 3].

ППД включає: ненав'язливе надання практичної допомоги та підтримки; оцінювання потреб і проблем; надання допомоги у задоволенні нагальних потреб (наприклад, таких як їжа, вода, інформація); вміння вислуховувати людей, але не примушуючи їх говорити; вміння втішити і допомогти людині заспокоїтися; надання допомоги в отриманні інформації, встановленні зв'язку з відповідними службами і структурами соціальної підтримки; захист від подальшої шкоди. При наданні допомоги варто враховувати низку факторів: типи травматичних ситуацій, категорії уразливих осіб, типові негативні почуття й проміжок часу після травматичної події тощо.

Визначені етичні правила надання першої психологічної допомоги, які означають захист безпеки, гідності та прав людини. Для надання ППД необхідно: бути чесним і гідним довіри, поважати право людей приймати власні рішення, усвідомлювати і відкидати власні упередження і забобони, дати зрозуміти людям, що навіть якщо відмовитися від допомоги зараз, можна звернутися за нею в майбутньому, дотримуватися конфіденційності та не допускати безпідставного розповсюдження персональних даних, поводитися з урахуванням особливостей культури, віку та статі [5].

Бувають ситуації, коли люди потребують додаткової фахової допомоги, переадресації. Ті фахівці, які надають ППД, мають розуміти межі власних можливостей і звертатися за допомогою до інших професіоналів (медичних працівників, психологів, представників соціальних служб, органів місцевого самоврядування або громадських організацій тощо).

Таким чином, вміння надавати першу психологічну допомогу є актуальною навичкою учасників освітнього процесу в нестабільних реаліях сьогодення.

Використана література:

1. Методичні рекомендації для педагогічних працівників, практичних психологів, соціальних педагогів закладів освіти «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» : Додаток до листа МОН від 04.04.2022 № 1/3872-22.
2. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навчальний посібник. Том 2 / за заг. ред. Л. Царенко. Київ, 2018. 240 с.
3. Перша психологічна допомога : посібник для працівників на місцях. Київ : Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 64 с.
4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII зі змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text (дата звернення: 30.01.2023)
5. Протоколи надання першої психологічної допомоги військовослужбовцям Національної гвардії України в екстремальних умовах діяльності : посібник / за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Харків : НА НГУ, 2018. 40 с.